



## A kunok útja — Expedíció a Nagykunságból a Radnai-hágóig

A kunok útvonalán ment végig a Kunok I. Világtalálkozója tiszteletére tervezett lovas túra előkészítő expedíciója 2008. szeptember 29-30-án.

A Karcagtól induló expedíció a történelmi nevezetességek érintésével azon az útvonalon haladt, amelyen a 13. században Kötöny kán vezette a mintegy 40 sátonyi népét a történelmi Magyarország szívébe.

A bihari földvártól a Szilágyság lankáin vezetett az út a Radnai Havasok közé, a hágóhoz, ahol IV. Béla, a krónikák szerint az uralkodóknak kijáró pompával fogadta Kötöny kánt 1239. húsvét másnapján.

Az expedíció tagjai: dr. Fazekas Sándor, a Kunszövetség elnöke és családja, Horváth György nagykun főkapitány, a lovas emléktúra szervezője és dr. Bartha Júlia néprajzkutató, a Kun Összefogás Konzorcium előkészítő bizottságának tagja.

A kun emléktúra 2009. augusztus 20-án indul Kisújszállásról. A tervezett érkezés a Radnai-hágóhoz augusztus 30.

Dr. Bartha Júlia



*A hely, ahol a kunok gyülekeztek*



*Az 1. expedíció résztvevői*



*A bihari földvár*

## Aláírták a konzorciumi szerződést

A Kun Összefogás Konzorciumban résztvevők Kecskeméten aláírták a konzorciumi szerződést.

A szerződés teljes szövege a [www.karcag.hu](http://www.karcag.hu) és a [www.kunszovetseg.hu](http://www.kunszovetseg.hu) honlapokon megtalálható.

Idézet a szerződésből:

A szerződés tárgya: A szerződés a kun identitástudat és hagyományok megőrzésére, ápolására és továbbfejlesztése érdekében kifejtett tudományos, oktatási, kulturális és turisztikai célok közös megvalósítására terjed ki a konzorcium tagjainak együttműködésével. A Kunok Világtalálkozójának háromévenként történő közös megrendezése. Először 2009. szeptember hónapban a szerződés mellékletét képező program alapján. Nemzetközi kapcsolatok ápolása. A szerződés tárgya tekintetében pályázatok készítése.

(...)

A konzorcium tagjai koordinátornak: Ficsor József Kiskunfélegyháza Városi Önkormányzat polgármesterét, a Kiskun Önkormányzatok Szövetségének elnökét jelölték ki, három év időtartamra.

A konzorciumi tagok kötelezettségei:

A konzorciumi tagok vállalják, hogy a meghatározott feladatok végrehajtásában tevékenyen részt vesznek.

A feladatok végrehajtásához szükséges forrásokat a tagok biztosítják a következők szerint:

települési önkormányzatok: 1,- Ft/fő/év összegben, de minimum 1. 000 Ft., megyei önkormányzatok: 10.000,- Ft/év, egyéb szervezetek, jogi és természetes személyek: 10.000,- Ft/év.

(...)

A konzorcium működése:

A konzorcium legfelsőbb döntéshozatali szerve a Konzorciumi Tanács, amely a tagok összességéből áll. A Tanács elnöke a koordinátor.

A konzorcium a konzorciumi tagok közül 10 fős Konzorciumi Bizottságot hoz létre, amely a konzorcium operatív szerveként működik.

Minden bizottsági tag 1 szavazattal rendelkezik.

Az ülés határozatképes, ha tagjainak legalább 2/3-a jelen van, kivéve az egyhangú döntést igénylő kérdésekben, amikor valamennyi bizottsági tag jelenléte szükséges.

Valamennyi tag jogosult a Bizottság által hozott határozattal szemben jelzett fenntartásait és ellenvéleményét írásban az elnökhöz eljuttatni.

Valamennyi tag jogosult írásban a napirendre vonatkozóan javaslatot tenni az elnöknel, úgy, hogy a kérdéses napirendi pontnak a többi taggal történő szabályszerű ismertetése az ülés szabályszerű összehívását ne késleltesse.

Az ülés jegyzőkönyvét az ülést követő 8 munkanapon belül küldi meg az elnök a bizottsági tagoknak..

....

A konzorciumi megállapodást, mint akaratukkal mindenben egyezőt, eddig az alábbi önkormányzatok és hagyományörző civil szervezetek vezetői írták alá:

Karcag Városi Önkormányzat, Kisújszállás Városi Önkormányzat, Kenderes Város Önkormányzata, Kunhegyes Város Önkormányzata, Túrkeve Város Önkormányzata, Berekfürdő Község Önkormányzata, Kunmadaras Nagyközség Önkormányzata, Kétpó Község Önkormányzata, Kunszentmárton Város Önkormányzata, Balotaszállás Község Önkormányzata, Bugac Község Önkormányzata, Bugacpusztaháza Község Önkormányzata, Csólyospálos Község Önkormányzata, Fülöpháza Község Önkormányzata, Fülöpkab Község Önkormányzata, Fülöpszállás Község Önkormányzata, Gáter Község Önkormányzata, Harkakötöny Község Önkormányzata, Jakabszállás Község Önkormányzata, Jászszentlászló Község Önkormányzata, Kerekegyháza Község Önkormányzata, Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata, Kiskunhalas Város Önkormányzata, Kiskunlacháza Község Önkormányzata, Kiskunmajsa Város Önkormányzata, Kocsér Község Önkormányzata, Kömpöc Község Önkormányzata, Kunadacs Község Önkormányzata, Kunfehértó Község Önkormányzata, Kunpeszér Község Önkormányzata, Kunszállás Község Önkormányzata, Kunszentmiklós Község Önkormányzata, Ladánybene Község Önkormányzata, Lajosmizse Város Önkormányzata, Móricgát Község Önkormányzata, Orgovány Község Önkormányzata, Petőfiszállás Község Önkormányzata, Pirtó Község Önkormányzata, Szank Község Önkormányzata, Szabadszállás Község Önkormányzata, Üllés Község Önkormányzata, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, a Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Igazgatósága, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága, a Kiskun Önkormányzatok Szövetsége, a KUMÁNIA Kun-Kipcsák Társaság, a Kunszövetség és a Nagykun Hagyományörző Társulás.

\*\*\*

Aki szeretne belépni településével vagy civil szervezetével a konzorciumba, az a fent említett honlapokról letöltheti a szükséges szándéknyilatkozatot.

## Eredményes volt a logopályázat



A Kunok I. Világtalálkozójának nyertes logóját a karcagi Gazdagné Görbe Tímea készítette.



## A kun hímzés jeles ismerője

**Karcagon, nagy hagyományai vannak a kun hímzésnek. Évtizedek óta ezt varrja Oláhné Lipták Erzsébet hímző, népi iparművész, aki fiataloknak is szívesen adja át tudását.**

Oláhné Lipták Erzsébet Borsod megye, közelebről a Sajómente szülőtte, a családtörténetben Sajókaza és Sajószentpéter szerepelnek kiemelt helyen. Az első település a szülők, a második Lipták Erzsébet szülőhelye. A tájból ered, hogy a család mindkét ága bányász és gazdálkodó familiát mutat, mert a nagyapák a föld alatti kenyérkereset mellett a hagyományos gazdálkodást is űzték.

Az édesapa bányamérnök volt, s hivatása vitte a családot Ormosbányára, az új szolgálati helyre. A sajószentpéteri születésű (1961) Lipták Erzsébet már az általános iskolában és természetesen otthon is nagy kedvvel és ügyesen kézimunkázott. A gimnáziumi évek alatt a művészettörténeti és a rajzbeli stúdiumok lehetséges hivatássá erősítették ezt az elfoglaltságot. A megcélzott Iparművészeti Főiskola (textil szak) elutasította a felvételi kérelmet, a szándék azonban maradt. Mivel a karcagi Népművészeti és Házipari Szövetkezetnek jó híre volt az ország más vidékein is, a frissen érettségizett Lipták Erzsébet Karcagra, a Szabó

Sándorné vezette szövetkezetbe jelentkezett dolgozni 1980-ban. „Sablonkészítőként kezdtem – mondja erről az időszakról. - Hímzések sablonjait csináltam a kunsági részlegen, és közben ismerkedtem az itteni mintákkal. Elsősorban Györffy István munkáit, a Cifraszűr című kötetét forgattam, de rendszeresen jártam a múzeumba is dr. Bellon Tiborhoz. Másrészt pedig akkor még sok bedolgozója volt a szövetkezetnek – idősebb nénik -, akiktől – különösen Kővári Sándornétól – rengeteget tanultam. Mintákat mutattak, fonalakat, és technikákat magyaráztak el. Együtt dolgoztam még Bein Klárával, akitől szintén sokat lehetett tanulni.” Az ősz szelídebb színeit tükröző kunsági hímzés nyugodtabb vonalvezetése, harmóniája egyből megtetszett és mert az alkotó ember nem éri be klisék (sablonok) készítésével, egy év múlva már önálló hímzéseket tervezett futókra, terítőkre, párnákra, s a lendületére jellemző, hogy 1982-83-ban az első zsűrizésen is túl volt. Öt-hat munkát vitt a Népi Iparművészeti Tanács szakemberei elé. A serény munkának köszönhető, hogy 1984-ben, amikor már Oláhné Lipták Erzsébetnek hívták, megkapta a népi iparművész címet.

Akkoriban a népművészeti termékeknek komoly keletjük volt, tehát teljes lendülettel lehetett dolgozni. Nagyon sok lehetőséget kapott az alkotói kedv, és fejlődött a művészi- mesteri látásmód, és a hímzés mellé megtanult még csipkét verni. Ebben az időben szerveződtek az első kiállítások. Általában a szövetkezet bemutatkozásain, gyűjtésményes tárlatokon szerepelt, de például a fővárosban, a Váci utcán volt egy nagy népművészeti bolt, ott is bemutatták a karcagi népi iparművészek munkáit. Ez a bolt mára megszűnt, ahogy eltűnt a Népi Iparművészeti Szövetkezet is. A munka otthon, önállóan folytatódott, szép eredményekkel, hiszen 1996-ban dr. Bellon Tibor megnyitotta Oláhné Lipták Erzsébet önálló kiállítását a Dérynében. Mostanában, bő tíz évvel később pedig a Nagykunsági Népművészek Egyesületének kiállításain vesz részt. Dolgozik, alkot, a beszűkült lehetőségek között is. A kereslet ugyanis jelentősen „alászállott”, de talán jobban kellene keresni, utolérni, felfedezni, más szóval „felhajtani” az érdeklődőket, a piacot. Ebben nyújthat jelentős segítséget a Nagykunsági Népművészeti Egyesület, amelynek legutóbbi tárlatán ismét csak ott vannak a hímzések és a csipkék, immár az újabb elvárásokhoz közelítve. Mert a végső megoldás az lehetne, hogy ezek ismét helyet kapjanak a mindennapokban. Ez jelenthetné a fennmaradásukat.



*Oláhné Lipták Erzsébet évek óta igyekszik szakköri keretek között is átadni tudását a fiataloknak, érdeklődőknek.*

## Kitüntették a nagykun főkapitányt

**A Nagykun települések által alapított Nagykunságért-díjat idén Horváth György kisújszállási nagykun főkapitány kapta a lovas hagyományőrzésben végzett évtizedes tevékenységéért.**

Horváth György Kisújszálláson született 1953-ban. Azóta is szülővárosában él és a Nagykunság értékeinek, hagyományainak letéteményese.

Különösen a Kunság legarchaikusabb történeti hagyománya, a lovas hagyományok, lovas íjászat és a huszár hagyományok felélesztése területén szerzett elévülhetetlen érdemeket.

Neki köszönhetően szülővárosa, ma a nagykun városok között a lovasíjász-versenyek és fogathajtó versenyek legrangosabb helyét vívta ki.

A lovasíjász-versenyek a Világkupa rendezvénysorozat pontszerző versenyei, ahol a kisújszállási csapat a nemzetközi mezőnyben is kimagasló eredményeket tud magáénak.

Horváth György több mint egy évtizede rendezi a Kun Viadalt, amely már nemcsak Kisújszállás, hanem a térség kiemelt turisztikai látványosságának számít. A Nagykunság egyetlen olyan három napos lovas rendezvénye, amely a nagykunsági hagyományok jegyében zajlik és a hagyományőrök nem bemutatót tartanak, hanem versenyben mérik össze tudásukat. Új szín Jász-Nagykun-Szolnok megye kulturális palettáján, a lovas hagyományok köré szerveződő programok a térség kulturális örökségére irányítják a figyelmet. A lovas íjászat mellett a kunsági lovas hagyományokat igyekeznek teljességükben bemutatni. Így a huszárságot, a történelmi lovasjátékokat, a lovas birkózást, de, hogy a közelmúlt hagyományait is említsük, a szüreti felvonulást, aratófelvonulást, és közreműködői a nemrégiben újjáélesztett hagyománynak, a kunkapitány-választás ceremóniájának. Vezetésével méltón képviselik Jász-Nagykun-Szolnok megyét a lovas világtalálkozókon, a Nagykun Nádor Huszár Bandérium tagjai.

A kulturális örökség iránti tiszteletből szülővárosa 2000-ben kunkapitánnyá választotta. Azóta minden nagykun város választ kunkapitányt. 2003-ban megalakította a Nagykun Kapitányok Tanácsát, amely vezetőjének, *nagykun főkapitánynak* választotta. 1995-ben Magyarországon elsőként szervezett Kisújszálláson Lovas tájékoztató versenyt, amely azóta népszerű lovas sporttá fejlődött és az ország több pontján rendeznek ilyen versenyeket. A kulturális és természeti értékek megőrzéséért a Henry Ford Európai és Kulturális Örökségért Díj elismerő oklevelét kapta 1999-ben. Hagyományőrző munkájáért a Honvédelmi Minisztérium *A honvédelemért kitüntetett* címet adományozta 2003-ban. Vezetésével a Nagykun Nádor Huszárok a városi és országos rendezvények szép színpontjai, az ünnepségek méltóságát emelik. Nemcsak hazánkban, hanem külföldön is emlékeztető sikerekkel büszkélkedhetnek, így

például 2007-ben Sumenben, a '48-as Kossuth-emigráció utolsó európai állomásán, a bandérium csapattagjai részt vettek a március 15-i ünnepségen amit a Szófia Magyar Intézet szervezett.

Minden évben részt vesznek a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum szervezésében sorra kerülő Élő Magyar Hadtörténelem Hadijátékokban, Nyíregyházán, Szolnokon, Komáromban (a Monostori Erődben). Több történelmi lovas emléktúrán hol szervezőként, hol csapattagként volt jelen, ezek közül különösen az 1995-ben a *Őseink nyomában* nevet viselő túra volt kiemelkedő, amely a Káma folyótól Ópusztaszerig tartott. Kezdeményezője és szervezője volt a *Pacséri Emléktúrának*, amelyet 2006-ban a bácskai kirajzás 220. évfordulója tiszteletére tartottak. Végigvonultak a kitelepülő kunságiak útján. Szobrot (Györfi Sándor kunbálványát) adományozták a Pacsérnak.

Horváth György a Kunszövetség alapító tagja és az ügyvivő testületi tagként segíti a szervezet munkáját. 2007-ben a Magyar Huszár-és Katonai Hagyományőrző Szövetség alelnökének, a Honfoglalás-kori korszak vezetőjének választották. Az országos lovas rendezvények programjainak rendszeres résztvevője.

Tavaly ősszel a bandérium tagjaival a huszártáncot, korbáccsal ruhában. A táncdal azóta több helyen is felléptek. Horváth György példamutató életével, munkájával a Nagykunság kulturális örökségét ápolja és adja tovább, a köré szerveződő fiatalok megtanulják azokat a nemzeti értékeket, amely hozzásegíti őket ahhoz, a vidék igazi otthonukká váljon.



Kun Hírmondó \* a Kunszövetség hírlevele \* Kiadja a Kunszövetség ügyvivői testülete\* Felelős szerkesztő: Daróczy Erzsébet  
Szerkesztőbizottság: dr. Fazekas Sándor, dr. Baski Imre, dr. Magyar Gábor, Kovács Sándor, Fejes György, Horváth György,  
Kun Csaba, dr. Mándoki István, †Sudár István  
Szerkesztőség címe: 5300 Karcag, Városháza, Kossuth tér 1., tel.: (59) 500-611  
web: [www.kunszovetseg.hu](http://www.kunszovetseg.hu), e-mail: [kunszovetseg@t-online.hu](mailto:kunszovetseg@t-online.hu)